

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કોચી કોર્પોરેશન

વિરુદ્ધ

એલામકુલમ વિલેજ કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી લિમિટેડ અને અન્ય

ઓગસ્ટ ૨૯, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પાસાયત અને ન્યાયમૂર્તિ લોકેશ્વરસિંહ પંતા]

કેરળ નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૯૪:

કલમ ૨(૩૧) અને ૪૬૦ – ખાનગી બજારો માટે લાઈસન્સ – નવીકરણ
– નવીકરણ માટેની અરજીઓ બે વર્ષ માટે દાખલ ન કરવામાં આવી હોય અને

ત્રીજા વર્ષમાં મોડેથી દાખલ કરવામાં આવી હોય – રાખવામાં આવી હોય, પૂરી પાડવામાં આવેલ સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી નવીકરણ માટે અરજી કરી શકાતી ન હોય – સોસાયટીએ જે સમયગાળા દરમિયાન અનધિકૃત રીતે પ્રવૃત્તિઓ કરી હતી તે સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી પાછલી અસરથી લાઇસન્સનું નવીકરણ કાયદામાં વિચારવામાં આવતું નથી – અધિકારીઓ દ્વારા અરજીઓને યોગ્ય રીતે નકારી કાઢવામાં આવી છે.

પ્રતિવાદી નંબર ૧-સોસાયટી કેરળ નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૯૪ની કલમ ૨ (૩૧) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત ખાનગી બજારનું સંચાલન કરી રહી હતી. તેણે કેટલીક દુકાનો બનાવી હતી અને તે તેના સભ્યોને ભાડાપટ્ટે આપી હતી. અગાઉના કેરળ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૬૧ હેઠળ કોર્પોરેશન પાસેથી લાઇસન્સ મેળવ્યા બાદ સોસાયટી દ્વારા ખાનગી બજાર ચલાવવામાં આવી રહ્યું હતું. દર વર્ષે નિર્ધારિત લાઇસન્સ ફી ચૂકવીને લાઇસન્સનું નવીકરણ કરવામાં આવતું હતું. સોસાયટી વર્ષ ૧૯૯૭-૯૮ માટે લાઇસન્સના નવીકરણ માટે અરજી કરવામાં નિષ્ફળ રહી. સોસાયટીએ ૪/૮/૧૯૯૮ ના પત્ર સાથે લાઇસન્સ માટે નિર્ધારિત ફોર્મમાં અરજીઓ રજૂ કરી હતી, પરંતુ અપીલકર્તા-નિગમ દ્વારા તેને નકારી કાઢવામાં આવી હતી. વડી અદાલત સમક્ષ રિટ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તેના નિર્દેશો પર કોર્પોરેશને ફરીથી અરજી પર વિચારણા કરી અને ૨૦/૧/૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા તેને ફગાવી દીધી. આ

આદેશને ઉચ્ચ અદાલતમાં પડકારવામાં આવ્યો હતો. કોર્પોરેશને પ્રતિ-સોગંદનામું દાખલ કરીને દલીલ કરી હતી કે કાયદાની કલમ ૫૦૯(૧)(b) હેઠળ સોસાયટી પાસે વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે; બજાર ખૂબ જ ભીડભાડવાળું અને અસ્વચ્છ હતું, ખૂબ જ વ્યસ્ત રસ્તાની નજીક હતું; અને સોસાયટીએ ૧૯૯૫-૯૬ પછી લાયસન્સના નવીકરણ માટે અરજી કરી ન હતી. એકલ ન્યાયાધીશે રિટ પિટિશનને ફગાવી દીધી હતી અને જણાવ્યું હતું કે કાયદાની કલમ ૫૦૯ (૧) હેઠળ અપીલમાં સંબંધિત મુદ્દાઓને વધુ અસરકારક રીતે લઈ શકાય છે અને હકીકતોના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ હોવાથી, રિટ પિટિશનમાં આ મુદ્દાનો નિર્ણય લેવો યોગ્ય રહેશે નહીં. પરંતુ ડિવિઝન બેન્ચે સોસાયટીની અપીલને મંજૂરી આપી હતી. રિટ પિટિશનમાં વાંધો ઉઠાવવામાં આવેલ આદેશ અગાઉના ચુકાદામાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોની વિરુદ્ધ હતો, રિટ પિટિશન જાળવી શકાય તેવી હતી; અને ફક્ત લાયસન્સના નવીકરણની માંગણીમાં વિલંબ થવાને કારણે લાઈસન્સનો ઈનકાર કરવાનું કારણ બની શકે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે અરજી કરવા માટે કોઈ ચોક્કસ સમયગાળો આપવામાં આવ્યો ન હતો. અસંતુષ્ટ, કોર્પોરેશને હાલની અપીલ દાખલ કરી.

અપીલને

મંજૂરી

આપતા

અદાલતે

ઠરાવ્યું: ૧.૧.૫ડી અદાલતે પોતે નોંધ્યું છે કે નવીકરણ માટેની અરજી નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર દાખલ કરવી પડશે. અરજી કોઈપણ સમયે કરી શકાય તેવો

મત સાચો નથી, કારણ કે નવીકરણ માટેની અરજી સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી દાખલ કરવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧-સોસાયટીએ પોતે જ સંકેત આપ્યો હતો કે તેનો પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાનો કોઈ ઇરાદો નથી. વધુમાં, અગાઉના ચુકાદામાં વડી અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા દરેક નિરીક્ષણ/નિર્દેશની યોગ્ય અને વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ અરજીઓને નકારી કાઢવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭ માટે કોઈપણ સમયે નવીકરણ માટે કોઈ અરજી કરવામાં આવી ન હતી, વિલંબિત પણ ન હતી. દેખીતી રીતે, ૧૯૯૭-૯૮ સમયગાળાની મુદત પૂરી થયા પછી લાઈસન્સના નવીકરણ માટે અરજી કરી શકાતી ન હતી. વર્ષ ૧૯૯૮-૯૯ માટે અરજી ૪/૮/૧૯૯૮ પર કરવામાં આવી હતી જે પૂરી પાડવામાં આવેલ સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી છે.

[૬૧૮-ડી-જી; ૬૧૯-એ]

૧.૨.જે સમયગાળા દરમિયાન સોસાયટીએ અનધિકૃત રીતે પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરી હતી તે સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી પાછલી અસરથી લાઈસન્સના નવીકરણનો પ્રશ્ન કાયદામાં વિચારવામાં આવ્યો નથી. તેથી, વડી ન્યાયાલયની ખંડપીઠનો વાંધાજનક ચુકાદો સ્પષ્ટપણે અયોગ્ય છે, અને તેને બાજુ પર રાખવામાં આવે છે.[૬૧૯-એ-બી]

દીવાની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર :દીવાની અપીલ નંબર ૪૯૮૨/૨૦૦૦.

ડબ્લ્યુએ નંબર ૧૨૨૩/૧૯૯૯ માં એર્નાકુલમ ખાતે કેરળ વડી
ન્યાયાલયના ૧૦/૯/૧૯૯૯ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સાથે

સી.એ. નંબર ૪૯૯૮૩/૨૦૦૦ અને સી.એ. નંબર ૩૨૧૨/૨૦૦૬.

અપીલકર્તા માટે વી.બી. સહારિયા (મેસર્સ સહારિયા એન્ડ કંપની માટે)
અને ઈ.એમ.એસ. અનમ.

પ્રતિવાદીઓ માટે આર. ગોપાલકૃષ્ણન, જય કિશોર સિંહ, સુબ્રમણ્યમ
પ્રસાદ અને માલિની પોદુવાલ (એનપી).

અદાલતનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

અરિજીત પાસાયત, ન્યાયાધીશ. આ અપીલ કેરળ વડી ન્યાયાલયની ખંડ પીઠ દ્વારા પસાર કરાયેલા સામાન્ય આદેશ સાથે સંબંધિત છે. જ્યારે સી.એ. નંબરો ૪૯૮૨/૨૦૦૦ અને ૪૯૮૩/૨૦૦૦ કોચી કોર્પોરેશન (ત્યારબાદ 'કોર્પોરેશન' તરીકે ઓળખાશે) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યા છે, ત્યારે બીજી અપીલ ગ્રેટર કોચીન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (ટૂંકમાં 'ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી') દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે. વાંધાજનક ચુકાદા દ્વારા વડી અદાલતે ઠરાવ્યું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ (ત્યારબાદ 'સોસાયટી' તરીકે ઓળખાશે) દ્વારા કરવામાં આવેલી લાઈસન્સ રદ કરવાની અરજીને નકારી કાઢવાનો કોર્પોરેશનનો નિર્ણય ટકાઉ નથી અને રિટ પિટિશનનો નિકાલ કરનારા વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે સોસાયટી દ્વારા અપીલ દાખલ કરવાનો નિર્દેશ આપવો જોઈતો ન હતો.

સંક્ષિપ્તમાં પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:—

સોસાયટીનું પ્રતિનિધિત્વ તેના સેક્રેટરી દ્વારા કરવામાં આવે છે અને તે કેરળ સહકારી સોસાયટી અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલ છે.

આ સોસાયટીનો એક ઉદ્દેશ કડવંથા ખાતે ખાનગી બજારનું સંચાલન કરવાનો છે. સોસાયટીના જણાવ્યા મુજબ, એર્નાકુલમમાં 'સહોદરન અયપ્પન' રસ્તાની સામે એલમકુલમ ગામમાં તેની ૨૯ સેન્ટ જમીન છે. સોસાયટીએ

મિલકતમાં જરૂર દુકાનના ઓરડાઓ બનાવ્યા હતા અને તેને તેના સભ્યો અને બિન-સભ્યોને ભાડે આપ્યા હતા, જેઓ ખાદ્યપદાર્થો, શાકભાજી, માંસ, માછલી વગેરેનો વ્યવસાય કરતા હતા. સોસાયટી દુકાનના ઓરડાઓમાં રહેવાસીઓ પાસેથી લાઇસન્સ ફી વસૂલતી હતી.

અગાઉના કેરળ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૬૧ (ટૂંકમાં 'કોર્પોરેશન અધિનિયમ') હેઠળ કોર્પોરેશન પાસેથી લાઇસન્સ મેળવ્યા પછી સોસાયટી દ્વારા ખાનગી બજારનું સંચાલન કરવામાં આવતું હતું. લાયસન્સનું દર વર્ષે નવીકરણ કરવામાં આવતું હતું અને લાયસન્સ ફી પણ ચૂકવવામાં આવતી હતી. સોસાયટી દ્વારા સંચાલિત બજાર કેરળ નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૯૪ (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') ની કલમ ૨ (૩૧) હેઠળ એક ખાનગી બજાર છે. સોસાયટીની મિલકતમાંથી, નજીકના દુકાનના ઓરડાઓને તોડી પાડીને 'સહોદરન અચપ્પન' માર્ગને પહોળો કરવાના હેતુથી કોર્પોરેશનને મફતમાં જમીન સુપરત કરવામાં આવી હતી. સોસાયટી અનુસાર, તે ૧૯૯૭-૯૮ સમયગાળા માટે લાઇસન્સના નવીકરણ માટે અરજી કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. ૨૩/૮/૧૯૯૭ ના પત્ર દ્વારા કોર્પોરેશને સોસાયટીને લાયસન્સ ફીની ચુકવણી ન કરવા બદલ બજારની કામગીરી બંધ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. આની પ્રાપ્તિ પર સોસાયટીએ લાયસન્સ ફી જમા કરવામાં વિલંબને માફ કરવા અને ૧૯૯૭-૯૮ સમયગાળા માટે લાયસન્સ ફી ચૂકવવાની મંજૂરી આપવા માટે રજૂઆત

દાખલ કરી હતી. પરંતુ કોર્પોરેશને નોટિસ બહાર પાડીને સોસાયટીને ખાનગી બજાર અનધિકૃત હોવાથી વ્યવસાય કેમ બંધ ન કરવો તે અંગે કારણ દર્શાવવા હાકલ કરી હતી. દુકાનના કેટલાક રહેવાસીઓ દ્વારા આને પડકારવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે ઓપી નંબર ૧૬૬૩/૯૮ અને ડબલ્યુએ નંબર ૬૦૧/૯૮ ફાઈલ કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, સહકારી મંડળીઓના સંયુક્ત રજિસ્ટ્રારએ ૨૬/૬/૧૯૯૮ ના રોજ એક આદેશ પસાર કર્યો જેમાં સોસાયટીને સોસાયટીની માલિકીના બજારને ચાલુ રાખવા માટે તાત્કાલિક પગલાં લેવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો. ત્યારબાદ, સોસાયટીએ ૧/૮/૧૯૯૮ ના રોજ બજાર ખોલવા અને ૧૯૯૭-૯૮ અને ૧૯૯૮-૯૯ ના સમયગાળા માટે ખાનગી બજાર માટે જરૂરી લાયસન્સ ફી ચૂકવવાનો ઠરાવ પસાર કર્યો. સોસાયટીએ ૪/૮/૧૯૯૮ ના રોજ એક કવર લેટર સાથે, ઉપરોક્ત સમયગાળા માટે લાયસન્સ ફી તરીકે રૂ. ૫,૧૦૦/- નો ચેક મોકલ્યો કર્યો અને લાયસન્સ માટે નિર્ધારિત ફોર્મમાં અરજીઓ રજૂ કરી.

કોર્પોરેશને ૬/૮/૧૯૯૮ ના આદેશ દ્વારા અરજી નામંજૂર કરી, ચેક પરત કર્યો. સોસાયટીના કેટલાક સભ્યો દ્વારા આ આદેશને ઓ.પી. નંબર ૧૫૬૩૮/૯૮ માં પડકારવામાં આવ્યો હતો. સોસાયટીએ અરજીના અસ્વીકારને પડકારતી ઓ.પી. નંબર ૧૭૩૬૫/૯૮ દાખલ કરી હતી. ઉપરોક્ત મૂળ અરજીઓ ૧૩/૧૦/૧૯૯૮ ના ચુકાદા દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ, સોસાયટીએ ઓપી નંબર ૧૭૬૩૫/૯૮ અને ઓપી નંબર ૧૫૬૩૮/૯૮ માં આપેલા ચુકાદાઓ સામે ડબલ્યુએ નંબર ૨૨૫/૯૮ અને ડબલ્યુએ નંબર ૨૨૬/૯૮ દાખલ કરી. બંને રિટ અપીલો એકસાથે સાંભળવામાં આવી અને ૧૭/૧૨/૧૯૯૮ ના ચુકાદા દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો. આ ચુકાદા દ્વારા, ઉચ્ચ અદાલતે કોર્પોરેશનને ચુકાદામાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો અનુસાર નવો આદેશ પસાર કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. કોર્પોરેશને ફરીથી અરજી પર વિચારણા કરી અને ૨૦/૧/૧૯૯૯ ના આદેશ દ્વારા તેને નકારી કાઢી. ઉક્ત મામલાને પડકાર આપતાં ઓ.પી. નંબર ૩૪૩૩/૯૯ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

આ આદેશ સામે લેવામાં આવેલો મુખ્ય આધાર એ હતો કે તે અગાઉના ચુકાદામાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો અનુસાર નથી. સોસાયટીએ દલીલ કરી હતી કે ખાનગી બજારનું સંચાલન એ એક અધિકાર છે જેનો તે ઉપયોગ કરી શકે છે અને કોર્પોરેશન તેના આચરણ અંગે ફક્ત નિયંત્રણો અથવા નિયમો લાદી શકે છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કોર્પોરેશન દ્વારા દાખલ કરાયેલી અરજીને નકારી કાઢવામાં જે બાબતો સંબંધિત ન હતી તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે. હકીકતમાં, ફક્ત એક વર્ષ માટે લાઈસન્સ ફી ચૂકવવામાં ચૂક થઈ હતી અને સોસાયટીને લાઈસન્સ નવીકરણ ન થયાની જાણ થતાં જ તરત જ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. પરંતુ કોર્પોરેશન દ્વારા તે અરજી પર વિચાર કરવામાં આવ્યો

ન હતો. એવો કોઈ નિયમ નહોતો કે નિર્ધારિત સમય પછી નવીકરણ માટેની અરજી સબમિટ કરી શકાતી નથી. એકમાત્ર અવરોધ એ છે કે લાઈસન્સ વિના બજાર ચલાવી શકાતું નથી. કોર્પોરેશને પોતે ત્રણ વ્યક્તિઓને બજારમાં સ્ટોલ ચલાવવાની મંજૂરી આપી છે. ક્રમમાં ઉદ્દેખિત અસ્વચ્છ પરિસ્થિતિઓનો આધાર સાચો નથી. આ બજાર છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી અસ્તિત્વમાં છે. અગાઉના ચુકાદામાં સૂચવ્યા મુજબ, અસ્વચ્છ પરિસ્થિતિઓને દૂર કરવા માટે લાઈસન્સધારકને યોગ્ય નિર્દેશો આપીને આને સુધારી શકાયું હોત. તેવી જ રીતે, એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રાફિક જામનું કારણ ફક્ત સોસાયટીને લાઈસન્સ નકારવાના હેતુથી જ શોધવામાં આવ્યું હતું. હકીકતમાં, સોસાયટીએ પોતે 'સહોદરન અચપ્પન' રસ્તાને પહોળો કરવા માટે લગભગ ૨ ૧/૨ સેન્ટ જમીન મફતમાં આપી દીધી છે. વધુમાં, સોસાયટી બજારના અસ્તિત્વને કારણે ટ્રાફિકના નિયમન અને ટ્રાફિક ભીડ હળવી કરવા માટે લાદવામાં આવેલી કોઈપણ શરતોનું પાલન કરવા તૈયાર છે. કડવંથરા જંકશનમાં ખૂબ નજીકનું બજારનું અસ્તિત્વ લાઈસન્સ નકારવાનો આધાર નથી.

કોર્પોરેશન વતી પ્રતિ-સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. તે મુજબ, કાયદાની કલમ ૫૦૯ (૧) (બી) હેઠળ સોસાયટી માટે વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે. વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે માત્ર થોડા જ સ્ટોલ ધારકોએ કોર્પોરેશન પાસેથી લાઈસન્સ લીધું છે. બજારને સારી સ્વચ્છ સ્થિતિમાં રાખવામાં

આવી રહ્યું નથી. કચરાના નિકાલની કોઈ જોગવાઈ નહોતી અને બજાર અત્યંત અસ્વચ્છ સ્થિતિમાં ચલાવવામાં આવી રહ્યું હતું. કોર્પોરેશને ઓપી નંબર ૧૬૬૩/૯૮ માં દાખલ કરેલા કાઉન્ટર પર આધાર રાખ્યો હતો જેથી તે બતાવી શકાય કે બજાર ખૂબ જ ભીડભાડવાળું અને અસ્વચ્છ છે. વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આ બજાર 'સહોદરન અયપ્પન' રોડને અડીને આવેલું છે, જે ખૂબ જ વ્યસ્ત રસ્તો છે. બજારમાં પાર્કિંગની જગ્યા નથી. ૧૯૯૫-૯૬ પછી સોસાયટીએ લાયસન્સના નવીકરણ માટે અરજી કરી ન હતી. નવીકરણ માટે કોઈ અરજી નહોતી. હકીકતમાં, અગાઉની અરજીનો અમલ થયો ન હતો. અમુક દુકાન ધારકો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી મૂળ અરજીનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો.

રિટ પિટિશનની સુનાવણી કરનાર વિજ્ઞાન એકલ ન્યાયાધીશ હરીફ દલીલોના ગુણદોષમાં ગયા ન હતા અને જણાવ્યું હતું કે જો કાયદાની કલમ ૫૦૯ (૧) હેઠળ અપીલ દાખલ કરવામાં આવે તો સંબંધિત મુદ્દાઓને વધુ અસરકારક રીતે જોઈ શકાય છે. એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે હકીકતોના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ હતા. તેથી, રિટ પિટિશનમાં આ મુદ્દાનો નિર્ણય લેવો યોગ્ય રહેશે નહીં. વધુમાં એવો સંકેત આપવામાં આવ્યો હતો કે કોર્પોરેશનના સચિવે અગાઉના ચુકાદામાં વડી અદાલત દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા નિર્દેશો અનુસાર કામ કર્યું

હતું કે કેમ તે પ્રશ્ન અપીલીય સત્તામંડળ દ્વારા વિચારણા કરી શકાય છે. આદેશનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ છે:

"હું આ કાર્યવાહીમાં હરીફ દલીલોના ગુણદોષમાં જવાનો પ્રસ્તાવ મૂકતો નથી કારણ કે મારા મતે, આ બધી બાબતો કાયદાની કલમ ૫૦૯(૧)(b) હેઠળ દાખલ કરાયેલી અપીલમાં ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. મને એ પણ લાગે છે કે આ બાબતમાં કેટલાક વિવાદિત તથ્યો પણ સામેલ છે. મને ખાતરી છે કે જો અરજદાર વાંધાજનક આદેશ સામે અપીલ દાખલ કરે છે, તો અપીલ અધિકારી આ બાબતને સંપૂર્ણ ગંભીરતાથી ધ્યાનમાં લેશે. એક્ઝિબિટ P ૧૦ આદેશ પસાર કરતી વખતે સચિવે એક્ઝિબિટ P ૯ ચુકાદામાં જારી કરાયેલા નિર્દેશોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે કે કેમ તે પ્રશ્ન પણ અપીલમાં અપીલ અધિકારી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે."

પ્રતિવાદી નંબર ૧ સોસાયટી દ્વારા વડી અદાલતમાં અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. પ્રાથમિક વલણ એ હતું કે પ્રતિવાદી નંબર ૧- કોર્પોરેશને ૧૭/૧૨/૧૯૯૮ ના રિટ અપીલ નંબર ૨૨૨૫/૯૮ અને ૨૨૨૬/૯૮ માં આપેલા અગાઉના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખ્યો ન હતો અને તેથી, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ રિટ-અરજદારને અપીલ દાખલ કરવાનો નિર્દેશ ન આપવો જોઈએ

અને આ બાબતનો નિર્ણય લેવો જોઈએ. વર્તમાન અપીલકર્તાએ એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોવાથી રિટ-અરજદારોએ તે ઉપાયનો લાભ લેવો જોઈતો હતો અને ખાસ કરીને જ્યારે વિવાદિત તથ્યોના પ્રશ્નો સામેલ હોય ત્યારે રિટ અરજી દાખલ ન કરવી જોઈતી હતી. ઉચ્ચ અદાલતે એ સ્થિતિ સ્વીકારી હતી કે જ્યાં વૈકલ્પિક ઉપાય હોય ત્યાં વડી અદાલતે સામાન્ય રીતે તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ નહીં. જો કે, એવું લાગ્યું કે રિટ પિટિશનમાં જે આદેશનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો તે અગાઉના ચુકાદામાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશોની વિરુદ્ધ ચાલી રહ્યો હતો, તેથી રિટ પિટિશનને ધ્યાનમાં લેવાની હતી. વડી અદાલતનો આગળનો મત હતો કે માત્ર લાઈસન્સના નવીકરણની માંગમાં વિલંબ થયો હોવાથી, તે લાઈસન્સ નકારવાનો આધાર ન હોઈ શકે. તે અભિપ્રાય હતો કે અરજી કરવા માટે કોઈ ચોક્કસ સમયગાળાની જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી, જોકે કાયદાની કલમ ૪૬૦ (૧) જણાવે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ નવું ખાનગી બજાર ખોલશે નહીં અથવા નગરપાલિકાના લાઈસન્સ સિવાય ખાનગી બજાર ખુલ્લું રાખશે નહીં. લાઈસન્સ અથવા નવીકરણ માટેની અરજી કલમ ૪૬૦ની પેટા-કલમ (૨) ની શરતો અનુસાર, જે સમયગાળા માટે લાઈસન્સ આપવામાં આવ્યું છે તેની સમાપ્તિના ઓછામાં ઓછા છ અઠવાડિયા પહેલાં અને નવા બજારના કિસ્સામાં, જે તારીખે બજાર ખોલવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે તેના છ અઠવાડિયા પહેલાં કરવાની રહેશે. હાઈકોર્ટને લાગ્યું કે લાઈસન્સની મુદત પૂરી થવાના છ અઠવાડિયાની અંદર કલમ ૪૬૦નું

નવીકરણ જરૂરી હોવા છતાં, વિલંબિત અરજી હોય તો પણ નગરપાલિકા પાસે લાઈસન્સનું નવીકરણ કરવાની સત્તા છે. આ નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે વડી અદાલતને લાગ્યું કે તે કહેવું એક બાબત છે કે યોગ્ય લાઈસન્સ વિના અથવા લાઈસન્સ રદ કર્યા વિના કોઈપણ સમયે બજાર ચલાવી શકાતું નથી. તે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે લાઈસન્સધારકએ નિયત સમયની અંદર નવીકરણ માટે અરજી કરવી પડશે અને નગરપાલિકા પાસે બજાર બંધ કરવાની સત્તા છે. જો કે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે બંધ કરવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે એવું નથી કે લાઈસન્સધારક નવીકરણ માટે અરજી કરી શકતો નથી. વધુમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે વિકાસ સત્તામંડળ દ્વારા નવું બજાર ખોલવામાં આવ્યું હતું અને કેટલાક દુકાનદારોએ પહેલેથી જ કેટલીક દુકાનો પર કબજો કરી લીધો હોવા છતાં નવીકરણનો ઇનકાર કરવાનો આધાર ન હોઈ શકે. એવું નોંધવામાં આવ્યું હતું કે મ્યુનિસિપાલિટીએ બજારમાં ત્રણ વ્યક્તિઓને કામ કરવાની મંજૂરી આપી હતી. એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે અગાઉના ચુકાદામાં આપેલા નિર્દેશોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા ન હતા. તેથી, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે આ બાબત પર ફરીથી વિચાર કરવામાં આવશે.

અપીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સ્વીકાર્યું છે કે લાઈસન્સનું નવીકરણ કરવામાં આવ્યું ન હતું અને તેથી, બજાર યોગ્ય લાઈસન્સ વિના ચલાવવામાં આવી રહ્યું હતું. એટલા માટે પ્રવૃત્તિઓ

અટકાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. એ નોંધવું જોઈએ કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ સોસાયટી તેના લાઈસન્સનું નવીકરણ કરવા માંગતી ન હતી. તેણે સોગંદનામા દ્વારા સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ રાખવાનો ઇરાદો હતો. દુકાનદારોએ લાઈસન્સના નવીકરણ માટે સોસાયટીને નિર્દેશ આપવા માટે રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી. રિટ પિટિશન રદ કરવામાં આવી હતી. રિટ અપીલનું પણ એવું જ હતું. ત્યારબાદ સોસાયટીએ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી. પ્રથમ રાઉન્ડમાં, એકમાત્ર આધાર લેવામાં આવ્યો હતો કે નોટિસ વિના આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.તેથી, એક તક આપવા અને ત્યારબાદ આ બાબતનો નિર્ણય લેવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. તેમ કરવામાં આવ્યું હતું. વર્ષ ૧૯૯૭-૯૮ અને ૧૯૮૮-૮૯ ના બે સમયગાળાને લગતી નવીકરણ માટેની અરજીઓ પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને નવો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.તે પ્રતિવાદી નંબર ૧-સોસાયટીનો કેસ નથી કે તે વ્યવસાય ચાલુ રાખવાનો ઇરાદો ધરાવે છે અને કેટલાક અજાણતા વિલંબ થયો હતો. હકીકતમાં, જ્યારે દુકાનદારોએ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી, ત્યારે તે સમયે પ્રતિવાદી નંબર ૧ સોસાયટીએ એવું વલણ અપનાવ્યું ન હતું કે તે લાઈસન્સનું નવીકરણ ઇચ્છે છે. હકીકતમાં, રિટ અપીલ રદ થયા પછી અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.

પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વડી અદાલતે એ હકીકતની યોગ્ય નોંધ લીધી છે કે નવીકરણ માટે વિલંબિત અરજી કરવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી.

કલમ ૪૬૦ "ખાનગી બજારો માટેનું લાઈસન્સ" સાથે સંબંધિત છે. એ જ નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:

"૪૬૦.ખાનગી બજારો માટે લાઈસન્સ.- (૧) કોઈ પણ વ્યક્તિ નગરપાલિકાના લાઈસન્સ સિવાય નવું ખાનગી બજાર ખોલશે નહીં અથવા ખાનગી બજાર ખોલવાનું ચાલુ રાખશે નહીં.

(૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ લાઈસન્સ માટે અરજી તે સ્થળના માલિક દ્વારા કરવામાં આવશે, જેના સંદર્ભમાં લાઈસન્સ રિન્યૂ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે, જે સમયગાળા માટે લાઈસન્સ આપવામાં આવ્યું છે તેની સમાપ્તિના ઓછામાં ઓછા છ અઠવાડિયા પહેલાં અને નવા બજારના કિસ્સામાં, જે તારીખે તેને બજાર ખોલવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે તેના છ અઠવાડિયા પહેલાં.

(૩) નગરપાલિકા, પહેલેથી જ સ્થાપિત થયેલા ખાનગી બજારોના સંબંધમાં અને નવા ખાનગી બજારોના સંબંધમાં તેના નિર્દેશ પર, દેખરેખ અને નિરીક્ષણ જેવા નિયમો અને સ્વચ્છતા, ગટર વ્યવસ્થા, પાણી પુરવઠો, માર્ગો અને રસ્તાઓની પહોળાઈ, ઉપયોગમાં લેવા માટેના વજન અને માપ, અને તે યોગ્ય લાગે તેવા બજારમાં ભાડું અને ફી વસૂલવા જેવી શરતોને આધિન અરજી કરેલ લાઈસન્સ આપી શકે છે અથવા તે લેખિતમાં નોંધાયેલા કારણોસર, કોઈપણ નવા ખાનગી બજાર માટે આવા કોઈપણ લાઈસન્સ આપવાનો ઇનકાર કરી શકે છે. જો કે, નગરપાલિકા કોઈપણ સમયે, કોઈપણ ચોક્કસ તારીખથી અમલમાં મૂકવા માટે લાઈસન્સની શરતોમાં ફેરફાર કરી શકે છે અથવા તેની કોઈપણ શરતોનો ભંગ કરવા બદલ કોઈપણ લાઈસન્સને સસ્પેન્ડ અથવા રદ કરી શકે છે.

(૪) આ કલમ હેઠળ લાઈસન્સ આપવામાં આવ્યું હોય, નકારવામાં આવ્યું હોય, તેમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હોય, સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યું હોય અથવા રદ કરવામાં આવ્યું હોય, તો નગરપાલિકા અંગ્રેજીમાં આવી અનુદાન, ઇનકાર, ફેરફાર, સસ્પેન્શન અથવા રદ કરવાની સૂચના આપશે અને જે સ્થળના સંદર્ભમાં લાઈસન્સ માંગવામાં આવ્યું હતું અથવા મેળવવામાં આવ્યું હતું તે સ્થળના

પ્રવેશદ્વાર પર અથવા તેની નજીક કોઈ સ્પષ્ટ જગ્યાએ વિસ્તારની ભાષા ચોંટાડશે.

(પ) આ કલમ હેઠળ આપવામાં આવેલ દરેક લાઈસન્સ જે વર્ષમાં આપવામાં આવે છે તેના અંતે સમાપ્ત થશે.

[સમજૂતી.- તેમના વિભાગના હેતુ માટે ખાનગી બજારમાં છથી વધુ દુકાનના ઓરડાઓ ધરાવતું શોપિંગ કોમ્પ્લેક્સ પણ સામેલ છે.]

કલમ ૪૬૨ ચોક્કસ શરતોમાં જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ કોઈપણ લાઈસન્સ વિનાના ખાનગી બજારમાં કોઈપણ પ્રાણી અથવા વસ્તુને વેચશે નહીં અથવા વેચાણ માટે ખુલ્લી પાડશે નહીં.

વડી અદાલતે પોતે નોંધ્યું છે કે નવીકરણ માટેની અરજી નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર દાખલ કરવી પડશે. જોકે, તેનો મત હતો કે તે સમય પછી અરજી કરવા પર કોઈ પ્રતિબંધ નથી. અરજી કોઈપણ સમયે કરી શકાય છે એવો મત સાચો નથી, કારણ કે નવીકરણ માટેની અરજી સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી દાખલ કરવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧ સોસાયટીએ પોતે જ સંકેત આપ્યો હતો કે તેનો પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાનો કોઈ ઈરાદો નથી. વધુમાં, અમને

જાણવા મળ્યું છે કે અગાઉના ચુકાદામાં હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા દરેક નિરીક્ષણ/નિર્દેશની યોગ્ય અને વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ દાખલ કરેલી અરજીઓને નકારી કાઢવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. વડી અદાલત અચાનક એવા નિષ્કર્ષ પર આવી કે અગાઉની રિટ અપીલમાં આપવામાં આવેલા નિર્દેશોની નોંધ લેવામાં આવી ન હતી. કમનસીબે, વડી અદાલતે સૂચવ્યું નથી કે કયા નિર્દેશોની નોંધ લેવામાં આવી ન હતી. હકીકતમાં, ૨૦/૧/૧૯૯૯ પર પસાર કરવામાં આવેલા આદેશનું ખાલી વાંચન દર્શાવે છે કે તમામ સંબંધિત પાસાઓ સાથે વિસ્તૃત રીતે વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો. દરેક મુદ્દાઓ પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં આવ્યા હતા. તે ખાસ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે અગાઉ જારી કરાયેલ લાઈસન્સ ૩૧/૩/૧૯૯૬ પર સમાપ્ત થઈ ગયું હતું અને તેથી, બજાર અનધિકૃત રીતે ૧/૪/૧૯૯૬ પર કાર્યરત હતું. વર્ષ ૧૯૯૬-૯૭ માટે વિલંબિત પણ ન હોય તેવા કોઈપણ સમયે નવીકરણ માટે કોઈ અરજી કરવામાં આવી ન હતી. દેખીતી રીતે, ૧૯૯૭-૯૮ સમયગાળાની મુદત પૂરી થયા પછી લાઈસન્સના નવીકરણ માટે અરજી કરી શકાતી ન હતી. વર્ષ ૧૯૯૮-૯૯ માટે અરજી ૪/૮/૯૮ પર કરવામાં આવી હતી જે પૂરી પાડવામાં આવેલ સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી છે. જે સમયગાળા દરમિયાન સોસાયટીએ અનધિકૃત રીતે પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરી હતી તે સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી પાછલી અસરથી લાઈસન્સના નવીકરણનો પ્રશ્ન કાયદામાં વિચારવામાં આવ્યો નથી.

તેથી, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના વિવાદિત ચુકાદા સ્પષ્ટ રીતે અસમર્થનીય છે, અને તેને રદ કરવામાં આવે છે. અપીલની મંજૂરી છે પરંતુ સંજોગોમાં ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના.

અપીલને મંજૂરી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.